

FC virtualiserar ÖPU kurser i blickfånget

Fortbildningscentralen har alltid sett som en av sina uppgifter att fungera som ett testlaboratorium för nya idéer. Det är också fallet nu då arbetslag bildas mellan ÅA-institutioner och FC för att skapa olika koncept för kurser som helt eller delvis kan erbjudas på nätet.

TEXT: UFFE WIKSTRÖM, MÅRTEN SAARINEN (OM LOTUS)
FOTO: PETER SIEGFRIDS

Beredskapen att när så krävs kunna revidera såväl kursinnehåll som pedagogisk design kräver en kontinuerlig kritisk granskning av idéer och mål. På föregående uppslag av Lärlust diskuteras kritiska faktorer sett utgående från bland annat en nationell konferens som ordnades här i Åbo i slutet av januari. Det två följande uppslagen återger delar av en pågående diskussion mellan några i sammanhanget speciellt involverade personer på Fortbildningscentralen, nämligen *Margita Vainio* (se ledaren sidan 3), *Majlen Saarinen*, *Tove Forslund* och *Mårten Saarinen*.

Bakgrundsfaktorer

Diskussionen kretsar kring fem nyckelfrågor:

1. Vad innebär det att FC virtualiserar?
2. Hur organiseras studierna?
3. Vilken beredskap har personalen?
4. Vad blir bättre?
5. Varför gör vi det hela?

Diskussionen tar fart direkt då den sista frågan är uttalad och de spontana argumenten lyder:

- Virtualiseringen ger en behövlig flexibilitet i tid och rum
- Kurser som virtualiseras blir tillgängliga på ett helt annat sätt.
- Det är samtidigt en demokratifråga - alla ska ha rätt till tillgång av undervisning Som exempel lyfter man fram handikappade som nu får en rättvisare chans att delta. Men också andra grupper i samhället som av olika orsaker inte kan delta i traditionell kursverksamhet kan dra fördel av ett virtuellt kursutbud.

● ÅA som ett litet universitet med stort verksamhetsområde kan inte transportera sina lärare och experter till alla delar av landet där de skulle behövas

Men man enas samtidigt om att virtualiseringen helt enkelt är ett fenomen som ligger i tiden. Det är där det idag finns chanser att få tilläggsfinansiering och omvänt om man inte stiger på tåget missar man en central del av Undervisningsministeriets huvudsakliga prioriteringar för de närmaste åren. Detta innebär i sin tur att man som utbildningsproducent försätter sig själv i underläge. Det finns således också en klar press uppifrån och en medveten styrning - UVM säger klart ut att de finländska universiteten under år 2000 ska sträva till att formera ett gemensamt nationellt "Virtuellt universitet".

I bakgrunden spökar naturligtvis också en explosivt växande IT-industri och de nya möjligheter undervisningsteknologin och dess olika former och tillämpningar erbjuder.

Den virtuella studenten - vem är det?

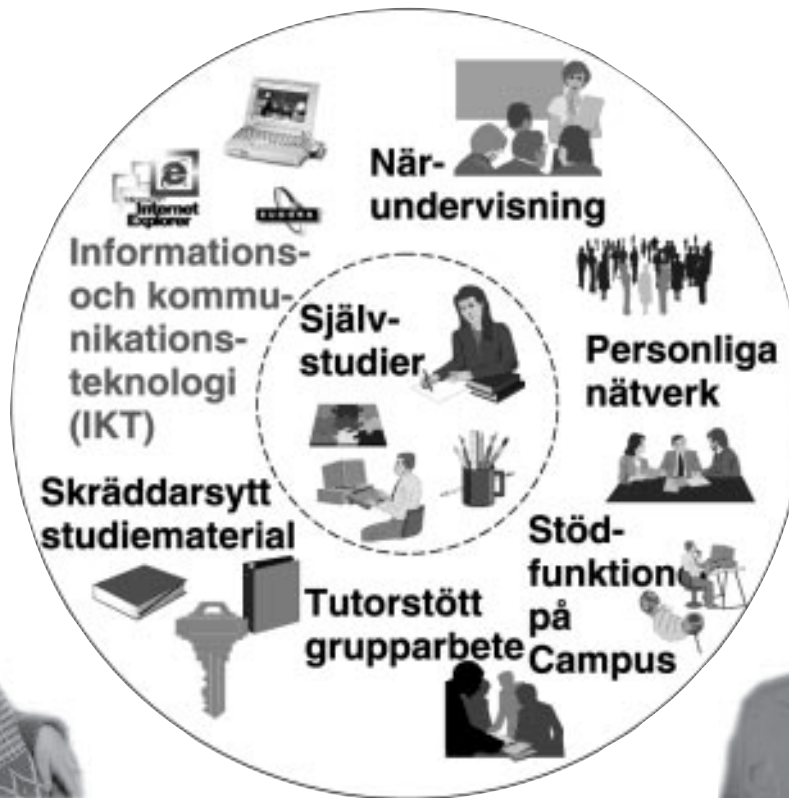
Majlen: Ofta blir jag i egenskap av studievägle-dare här på FC uppringd av människor som

Tove Forslund

Majlen Saarinen

Margita Vainio

Märten Saarinen

vill studera helt eller delvis på distans, alltså sådana som verkligen vill jobba på egen hand och sköta kontakten med universitetet i huvudsak över nätet.

Tove: Det är väl nog så att de är sådana som hör av sig och som vi känner till, sannolikt är de i en minoritet totalt sett men de finns och de ökar hela tiden i antal. Det är nog vår - FC:s och ÅA:s - sak att också skapa såväl möjligheterna som behoven.

Majlen: Vi har förstås aldrig tänkt oss att alla kurser till alla delar ska köras ut på nätet. Vår strategi måste fortsättningsvis bygga på att det ska finnas variation och att inläring är en process där man också jobbar med människor i olika grupper.

Kulturförändring kring hur man studerar

Hela konceptet med virtuella inlärningsmiljöer kräver nya ansatser av samtliga berörda parter.

Majlen: Det pedagogiska konceptet blir å ena sidan uppmjukad till den del att du inte *alltid* behöver gå på ett visst antal föreläsningar. Men samtidigt förutsätter detta att den enskilda studentens ansvar och insats blir mycket

större. Det går inte att sitta av en kurs, man måste jobba mera individuellt och i grupp och det är inte en alldeles lätt förändring att genomföra samtidigt som man är medveten om att man kräver mera av den studerande.

Tove: Teknologin ger oss å andra sidan också möjligheter att bjuda på experter från ÅA över flera regioner samtidigt. Göra mera för flera utan att det blir dyrare – fungera mera rationellt.

Majlen: ÅA-internt ligger här ju en utmaning också i att se hur Åbo-förankrade ämnen kunde få studerande i Vasa och vice versa.

För att summera kan man då säga att virtualiseringen ur den studerandes synpunkt också innebär att man lättare kan göra upp mer individuella studieplaner både när det gäller innehåll och tidsplanering.

Ur lärarens synvinkel medför virtualiseringsprocessen många nya utmaningar. Han/hon blir mera en ledare av processen, en inspiratör och handledare. Också det kulturskiftet innebär stora utmaningar eftersom det förutsätter kunskaper om såväl nya pedagogiska arbetssätt som användning av i vissa fall helt nya verktyg.

Personalutbildning vid Fortbildningscentralen

Virtualiseringen av kurser inom det öppna universitetet och utbildningen ställer nya krav på hela det team som jobbar med en studiehelhet, dvs planerarna, lärarna och tekniska och pedagogiska stödpersoner.

Som ett led i det pedagogiska stödet erbjuds möjlighet att delta i olika kurser och diskussionsträffar där "nätpedagogik" diskuteras. Under våren har vi planerat in följande.

- Projekt- och seminariearbeten (virtuellt och reellt) 1.3. kl 9.30–12
- Arbetssätt på nätet och självstyrd inläring (del 1) 17.3. kl 9–12
- Detta tema fortsätter under våren.
- Presentationer av kurser som gått över nätet – vad kan vi lära oss av dem?
- Samarbetsinläring
- Systematisk informationssökning
- Videokonferensning
- Audiokonferensning
- Demonstration av och utbildning i användningen av Lotus Learning Space